

PÓSA ZOLTÁN

FANYALGÁS

Balatonfüredi emlék a hatvanas évekből

TAGORE SÉTÁNY

Az azúr vízbe fúródó fénycsöppek megváltoztatják egy pillanatra a Balaton értelmét. A móló megadóan simul a hullámok pikánsan zaklató tenyerébe. Minden padról a be nem teljesedés kukkoló sziszifuszi leselkednek.

- Felületes, könnyed lebegés az egész, jóleső lelki masszázst nyújt, de egy masszörtől nem várhatjuk, hogy lélektani motivációk finomságaira is ügyelni tudjon.

A vékony gyerekképző barnafürtös, puttóképző fiú és a daliás szőke görögnyimfás lány párosára boruló izzó légpalástot egy parti platán árnya hasítja ketté.

- A rossz hangulat tényezőjeként kezelhető fülledtség predesztinál arra, hogy túl szigorú légy - vette át Judit Gábor modorosságig választékos allűrjeit. - Elnézést, ha akaratom ellenére izetlenkedtem.

- Ugyan, kérlek, de ha azt mondom nagy őszintén, hogy igényeskedésem az ifjú titáné, nagyképűnek tartanál, joggal.

Judit elsöprő kacaja felgöngyölítette a fülledt csend késő délutáni foszlányait is.

- Érzékenységed szinte minden helyi tartományra kiterjed. Olyan vagy, mint a fagyos légből megtestesülő lehelet páraszobra. Vagy lefordítva prózára József Attilát, a fagyos leget megkarcoló cserjeág.

Az agonizáló nap utolsó rohama, a kínoktól zölddéz hasonló hullámok folytatását rajzolja a semmibe. Gábor tekintete karambolozott Judit elrajzolt profiljával, a láthatatlan vízcseppek a tragikus hősnő glóriáját vonják fejére. Judit mosolyog, Gábor kerek pisze orrán is megfeszül a bőr, kissé nőies, lágyan tojásdad arcában elkerekedik mandulavágású, szuggesztív gesztenyebarna szeme, keresné Judit előkelő gödröcskéiben, a huncut gyermekded arcvonásokhoz képest felnőtt, markáns római orr nyergén és a búzavirágkék szemévődő kedvességében a démonok szarkazmusát, de Judit nem hajlandó semmiről sem tudomást venni, legkevésbé a fiú mesterségesen hergelt ellenérzéseiről, számára nem tartogatnak infernalis meglepetést a sellők, akik a megvalósult, testet öltött szépség utáni végtelen úrról zengedeznek. És közben nyüzsög, bozsog a Tagore sétány, a Balaton és a világ egyik legszebb parti promenádja. Gábor hiába próbálja magát függetleníteni, idegeníteni a felszabadító, csak a Balaton mellett érezhető üdülélménytől, egyszerre csak úgy érzi, azonosul a pillanattal, könnyed és boldog, pedig ezt nem illik egy fanyalgó, túlfinomult bölcsészhez.

- Csuhas ingei még mindig nem száradtak meg. Bolond fejjel nem akasztottam ki őket a napra.

Gábor lihegve roskad bele a pad olvatag kárminjába, szeretné Jutkát kihívónak találni, de hasztalan. Inkább jó szívre vall, hogy önként kimosta „Csuhas”, a kövér jogászfű ruháját, aki ráadásul hozzá hasonlóan illegális vendég, csöves a gyakorló orvosok lágerében, ahogy a füredi campingben csúfolják maguk az egyetemisták a nyolc-hetes nyári gyakorlatra plusz két hét ráadás-nyaralásra érkező másod- és negyedéves medikusok szálláshelyét, amelyet a világhírű szívkörház és a debreceni orvosegyetem közösen bérel a nyári gyakorlatra érkező orvosnövendékek számára....

Megbocsáthatatlan bűn lenne, ha szavakkal próbálnám visszaadni a panoráma nagyszerűségét - villan Jutka agyán. Majd:

- Fordulj el!

Gábor tiltakozása a paradox helyzet ellen beleolvad ösztönös engedelmisségébe.

- Azt mondják, te költő vagy. Mutasd meg nekem a Balatont.

„A sirály meglátva közvetlen közlőre a tüzes fókusz, amely összegyűjti a nappal mondanivalóját a tudást szeretné megszerezni, kecses röpte asszimtotikusan simul Helios ívéhez, majd egyedül marad a dicstelen éjben olyanpíra eltévedvén, hogy nem találja meg a partot soha.

Hiába vezérelné ide az északi part pirkadatba szolarizált szobrainak, ernyő-fáinak, léggömb bokrainak, a világ legvonzóbb sétányának misztikus aurája, aki megadta magát a sötétség uralmának, elveszíti szenzibilitását.

Mindenkit melegít, mindenkinek erőt ad, de ő maga fázik...No, mi ez...Én a Nap mindennapi, örökérvényű drámájában a zseni tragédiáját érzem megtestesülni, aki mindent szintetizált az emberi szemgolyó számára, de

önmaga nem jelenhet meg közvetlenül egyikőnk előtt sem, mert méltatlanok vagyunk a monumentális látványra. Persze, ez így...”

Nem fejezte be, Gábor megsemmisülten érezte, hogyan válik már-már súlytalanná, mindaddig, amíg a cáfolat rá nem nehezedett fölmagasztosító teherként. Judit tenyere könnyedén simul a vállára, sokáig nem meri észrevenni, de a lány tekintete mosolyválaszra kényszeríti. Szóval én is objektíválódhatok - gondolta kétségbeesetten, de feladta a harcot, kénytelen volt jól érezni magát.

GÁBOR MONOLÓGJA

Milyen volt szőkesége? Tessék, vagy idézetek, vagy untig ismert analógiák. Alkalmatlanok arra, hogy hordozóivá váljanak ennek a körülöttem lebegő, feszültségtől terhes remegő kocsonya, kristályszerű...

Eh, hülyeségeket beszélek, már önmagammal is csak irodalmi panelekben társalgok, dejszen a kimondott szavak nem szállnak el, súlyos koloncként, passzív kompenzáló tényezőként ragadnak rám....Már látom a végzetnek szörnyű szöttesét - az emlékek hülye csordája fölfal, ízekre szed minden lehetséges megoldás bizonytalanul félelmetes paradoxon felé ragad....egyszerű havernak néz, ha komolyan venne, nem engedte volna meg magának a kedvesen bizalmaskodó gesztust, mit akarhat mást egy úgyszólván felnőtt medika egy infantilis bölcsészgolyától, ah, a józan szemlélet meghamisítja a tényeket, s ennek igazán zsákutca lesz a vége. Mert nem az a baj, hogy egy leendő csóró tanár, költő, stb. vagyok, ő meg már most előkelő doktorkisasszony, hanem az, hogy megretten attól, hogy istennőként imádom és kezeled, szerinte nyilván túl sokat képzelsz róla, így túl sokat is vársz tőle. Az emberek önértékesek, s a magaslatot, ahová a csapongó képzelet helyezi őket, előbb-utóbb önként hagyják el, megszöknek a becsvágy nagylelkűségében is önimádó ragaszkodásától, leugranak a meg nem érdemelt piedesztálról, s ha nem is tudják megnevezni, miért, de meglógnak házi oltárainkról, nem lesznek sokáig sem a csebecbecsünk, sem a fétiseink, akiket csodálnak, eleinte ugyan a környezetüket is beragyogják a nekik tulajdonított fénykör-glóriával, de mindenkinek vannak éjszakái, s ilyenkor először reájuk árnyék borul, majd maguk is árnyakká, hívságos élő, megtestesült gondolatokká válnak, akik elvonják tekintetünket az örökkévalóságtól. Hülye, ne hagyj, hogy ez legyen a vége, neked is szükséged van egy kis kikapcsolódásra, életedben először élelmes voltál egy kicsit, s kihasználtad a tízhetes füredi idill lehetőségét, nem bugyutáskodtad, nem ügyetlenkedted el, nem borított el tetőtől talpig a cselekvésbénító fanyalgás, - no persze, Laci határozottságának köszönhetően. A jórészt tisztántúli falusi parasztfükből és fővárosi kádergyerekekből álló debreceni évfolyamok a nagy távolság miatt jóval kevésbé tülekszenek a balatonfüredi szívkörházban adódó szakmai gyakorlatlehetőségért - valószínűleg ingyenes nyaralásért, mint amennyire látszólag logikus volna. A „karriervadász dögészek” - ahogy én csúfолоm őket nagy előszeretettel, már az első év elvégzése után olyan kórházakban, intézményekben próbálnak famuluskodni, ahol reményeik szerint öt év múlva állást is találnak. Így közönyöse a világ egyik legszebb üdülővárosának vonzereje iránt, mindig van öt-hat üres hely a campingben, ahová a medikusok magukkal hozzák ügyeletes szeretőiket, vagy nyaralni vágyó haverjaikat, akiket mint ál-orvostanhallgatókat fölcsempésznek a campingbe küldött egyetemi listára. Én is ott vagyok a meghamisított listán, a flúgos bölcsész és költő, az írói ambíciókkal megáldott-megvert orvos-írónak készülő Laci nagy barátja és társa a „titkos zsenik klubjában”, hezitálással és némi szorongással az új élmények és a fél-legális helyzet miatt, de hagytam magam rábeszélni a tízhetes potyázásra, csóró debreceni tanár szüleim egy kis kötelező ál-aggályoskodás után rámondták az áment, még szerény, de biztos zsebpénzzel is elláttak, hiszen ilyen olcsó és hosszú balatoni nyaralást ők az életben nem biztosíthatnának nekem, elkényeztetett, de túlságosan óvott, pátyolgatott csemetéjüknek, aki alapjában véve jól vette az első éves vizsgaakadályokat, így megérdemli, hogy lazítson. Jellemző erre a hazug, képmutató világra, hogy – valljuk be – csalással szerezted meg életed eddigi leghosszabb és legolcsóbb nyaralását, de kihagyni akkor sem lehet, mert többször nem kapsz talán az életedben ekkora lehetőséget. Mit számít az, hogy eljátszod azt, aki nem vagy, a medikust, nyugtatnád magad, de nem olyan egyszerű ez, hiszen magad számára is észrevétlenül, de éleled természetes részévé válik az örökös svindlítés – de hát ezen alapul az egész, te is tudod, hogy csak úgy teszünk, mint ha elhinnénk, hogy szabadon élünk. S ők is úgy tesznek, mint ha nem hallanák, hogy mi néha kimondjuk az igazságot bizonyos kincstári keretek között. S úgy teszünk, mint ha mindez együtt természetes lenne.

Mégis jól döntöttél, mert ki nem hagyhatod a tízhetes lebegés-élményét, ebből költőként is profitálsz, élelmeséget tanuló diákként is, de maradj is az élelmesesség nyomvonalán, válaszd azt a változatot, hogy kalandot keresel,

s a Balaton mellett életbevágóan szükséges egy alkalmi partner, de sajnos, az akarat itt nem segít, én már eleve másként terveztem a kapcsolathoz fűződő viszonyomat, bár még mindig nem akarom elhinni, hogy ez a gyönyörű, szőke, érett medikatünder engem, a nyamvadt, „gizda” gimnazistaképű, vékony zsebpénzű, éppen hogy nem golya filoszt tüntet ki rokonszenvével, miközben itt van a kövér, de jó svádájú divatos, jómódú debreceni ügyvédfia Csuhas, a ravasz jogászyerek, valamint a vidéki bonvivánmosolyú, leendő negyedéves medikus-amorózó, a paróka-feketehajú, mézszavú LULU, a milliomos, menő debreceni orvosprofesszor közepesen tanuló fia, aki Laci szerint is, csak azt a nőt nem hódítja meg, akit nem akar. Korban is jobban illik Judithoz, mint én, és utál engem, mert belőlem még kifejlődhet hozzá hasonló szépfiú, de ő soha nem lesz igazi költő és bölcselő. Mégis, komoly veszély fenyeget, hogy megint marad ebből az egészből egy nosztalgiaázni való, félbemaradt emlékfoslány a nőről, akivel majdnem elkezdődött valami, látom magam, amint megint elzokogom barátomnak, születik legalább három szonett, ha egy is közölhető, már ötven forint, na, ahhoz képest, hogy megjelent egyetlen versed a helyi napilap vasárnapi rovatában, ráadásul „A szellem inasai” című egyetemista gettószámban immár egy éve, „meglehetősen (és folyamatosan) nagyképű vagy”, mint Aldous Huxley ellenszenves irodalmi szerkesztőfigurája, Burlap A végzet bábjátékából. De jó lenne holnap a szokásos nyüzsgés, ön-domborítás helyett egy jó nagyot piálni, most nyugodtan berúghatsz, anyád nem látja, nem sopánkodik, hogy „kisfiam, ez méltatlan hozzád”, pedig igaza van ráadásul. Ámítom magam, mit akarok a szesztől, felejtést pár órára, néhány önfeledt percet, utána két napos Katzenjammert, ami semmit sem old meg. Mindenesetre Judit meg tudná határozni, miért válnék majd számára előbb-utóbb szörnyeteggé, tudná, hogy önhibámon kívül használati tárgyat látnék benne, s vagy tömegemberré degradálna, vagy érzékeinek rabjává, fújod a tiltott Heideggert, beszabadultál az egyetemi könyvtárba adjunktus nagybátyád K-, azaz kutatói olvasójegyének pajzsa mögé bújva, haza nem vihetted, de helyben olvasásra megkaptad Sartre, Camus, Heidegger műveit, de a renegát marxista Fischer Művészet és koegzisztencia című munkáját németül nem merte odaadni a csinos fekete könyvtáros lány, ezeket sem szabadna neked - súgta, s könnyedén hozzám simult, nem mertem észrevenni, pedig tetszik, s ráadásul úgy könnyebb lenne akár a nagy tiltott csemegét, Roger Garaudy Parttalan realizmusát kikönyörögni, ha járnátok a lánnyal, na ne már, te most Juditot szereted, csélcsep, szörnyzseni, aki eszköznek tartja még a szerelmet is az alkotóvá váláshoz. Eh, megint nagyképű vagy, ehhez nem kell zseninek lenni, ugyanez a sors várhat rá egy igazi nyárspolgár mellett is, de mellettem ellensúlyozná a pokoli élményt az örökkévalóság, csodás verseimben vigaszt találhatna, ami persze, mint ahogy említeni kegyeskedtem, mellékessé tenné őt, s én figyelmen kívül hagynám, hogy ő autonóm lény. Hm, nem is vagyok beképzelt. Én, Barna Gábor, a szörnyeteg, „magyarból jeles, tornából fölmentve” á Karinthy Frigyes. Az viszont tény, hogy a szörnyetegek juttatnak a legtöbb embert a viccosztályra. Hehe. Szeretem, de vajon mit értek én a szeretni fogalmon?

LULU ÉS CSUHÁS DIALÓGUSA

A savanyú kút épületének lágy ívénel beteg bácsikák, nénikék állnak sorban, méritenek egy-egy pohárnyival a hosszú élet és a jó gyomor titkából, majd a parkon át eléjük táruló balatoni panorámába felejtkeznek. A sétány mögött valószínűtlen kék ég, kék tó ikerpárja sokszorozza a nap egyetemes fényét. A félsziget magasából fenségesen uralja a tájat a tihanyi apátság kettős csibor fekete tornya. A padon ülő szőke, tejfelképű fiú gyönyörködve báméskodna, de mellette ül egy hiperaktív, izgága fickó, fekete haja, mint ha paróka lenne, vékony szemöldökét ceruzával húzta ki egy láthatatlan sminkes. Bronzbarna arca, lapított, formás orra, huncut mosolya fölélénkül, ahogy elviselhetőbb küllemű nőneműek kerülnek szemhatárába, nyomban játszani kezd egy láthatatlan publikumnak. A táj szépsége iránt közönyös, ami kissé zavarja a hókaképű, szőke kövér cimboráját, de nem akarja megbántani a bonvivánt, aki számára izgalmas témába vág bele:

- Holnap végre kitúrázzuk, majd aztán kibulizzuk magunkat a klinika kontójára.
- Mi duplán potyautasok vagyunk.
- Ugye, most jól jön az álmedikus szerep. Ha megmaradtok becsületes mérnöknek, bölcsésznek, jogásznak és a lumpenproletariátus egyéb válfajának, minden pénzetek kajára ment volna el.
- Azt hiszed, nem tűnt föl már nekik, hogy az ebédlőben lényegesen több orvosjelölt van, mint a kórtermekben, dehát teljesen a dokik és a kiszolgáló személyzet jóindulatától függünk. Gondolod, az öreg prof is ilyen simán belenyugszik?

- Már előkészítettük, s megígérte, hogy a kirándulás, a bál és lényegében az egész tíz hét alatt is elfelejt számolni.
- Pont holnap este leszel szalma, Éva hazautazik pár napra.
- Ne hidd, a vadászat szele már elkapott. Éva már a könyökömön jön ki. Különben is, nem gondolod, hogy Jutka sokkal csinosabb?
- Ejnye, Lulu. Egyrészt inkább szebb, vagy csak izgalmasabb, Éva sokkal csinosabb. Másrészt Jutka már félig a poétáié.
- Sajnálom, Gábor úgyis elügyetlenkedné. Amúgy sem árt, ha letörik a szarva.
- Gábor rendes gyerek.
- Nem ismered még eléggé. Egy felfuvalkodott hólyag. Ráadásul komikus, egy nyálás képű pubika jár egy bár koravén, de gyönyörű nővel. Jutka nem csak idősebbnek látszik, hanem tényleg öregebb is nála vagy két-három évvel. Olyan ez a Gábor, mint egy gimis.
- Intelligens krapek.
- Aláírom. De sznob is. Annyira ismersz, hogy tudod, más kedvéért visszavonulót fújnek, de Gábor tulajdonjogát nem ismerem el. Neki különben sincs semmi keresnivalója a nők körül, olvasson, írjon, hülye könyvmoly.
- Ne becsüld le. Hallgattam, hogyan beszélgetnek. Jutka tiszteli benne a humán zsenit.
- Akit tisztelünk, nem biztos, hogy elfogadjuk partnernek.
- A srác pszichológiája lenyűgöző, s előbb-utóbb megtalálja Jutkával a hangnemet.
- Valóban, ő felkelti a Jutkában nem is túlságosan lappangó homo sapienset, s „a” Jutka előbb-utóbb rájönne, hogy olyan szálak kötik össze őket, „amik” elegendők talán egy életre szóló kapcsolatra is. Én ehhez valóban nem értek. Én a nöstényt tudom benne csupán ingerelni, ez talán nem fakaszt belőle mély érzelmeket irántam, csak a kant fedezi föl bennem. Ha hagynám Gábort zavartalanul működni, a gyakorlat végére talán már oltárhoz is vezetné Jutkát, a számomra untilig elég ösztönöket pedig egy órácska alatt fel lehet borzolni, bizony, Csuhiám, a harc egyenlőtlen, mintha a nyúl és a teknősbéka futna versenyt. A fiatal költők rosszabbak a szobatudósnál, Gábornak még annyi gyakorlati érzéke sincs, mint a mi jólelkű intézetvezető profunknak, akinek a világ a füredi kórház műtőjénél kezdődik, s a portájánál végződik.
- Lulu, játszod magad, de primkó vagy. Hiába próbálsz eredeti lenni, az előző eszme-futtatásodban is legalább kétszer vétettél a magyar nyelvhelyesség szabályai ellen. Határozott névelőt nem használunk személynév előtt, s amik helyett amelyeket kellett volna használnod. S már megint tartogatsz valami kellemetlen meglepetést a társaság számára.
- Nem is tudtam, hogy a jogi egyetemen nyelvészeket képeznek, csak te kellestél ide, te csodabogár kettő, illetve, Lacival együtt három. Ne félj, nem bántom a hülye barátodat, nem verem meg, csak elvarjúzom a nőjét, megmentem Jutkát egy nagy szerelemtől a világfájdalom bajnokával. Attól nem leszek rosszabb orvos, hogy - hogy is mondtad, - névelőt, vagy mit használom személynév előtt.
- A két barát nem veszi észre a Tagore sétány felől közelítő langaléta, kis híján két méternyi, okosan, rokonszenvesen majomképű fickót, aki így észrevétlenül hallgatta végig az épületes párbeszéd utolsó hét mondatát, s fölényes-harciasan közbevág.
- Igaza van Csuhiának, primkó vagy és az mindennél többet mond, hogy még a legjobb barátodnak is herótiá van attól, hogy megint kellemetlenkedni akarsz.
- Haverom, mint ha te is orvostanhallgató lennél, mégis örökké a vendégek pártját fogod.
- Jaj, jaj, Lulu, nincs annál komikusabb, mint amikor egy rossz katona védi nagy böszén a mundér becsületét. Azt hiszed, nem tudom, hogy nem valami fényesen tanulsz. Azért nem húznak el soha, mert tekintettel vannak az apádra, tudják, hogy majd benyom valami elméleti intézetbe, ahol nem okozhatsz közvetlen kárt, de ezért, a magadfajták miatt megy tönkre a tudomány a Magyar Népköztársaságban, az agyatlan szocialista herék országában. Igenis, hiába beszélsz, téged a kisebbségi komplexus akaratlanul is gonosszá tesz. Belőled hiányzik a jóindulat, mindenkit nyírnod kell, hogy elfelejtsd, nálad fecseg a felszín, hallgat a mély.
- Ha már a komplexusoknál tartunk, ne felejtse el, hogy Freud utóbb maga is elismerte, hogy ezek belemagyarázások.
- Tipikus félművelt dilettáns...A rossz esszéista kedvelt szellemessége Arany János szerintem félreértett,

inkább csak jópofaságból megejtett széljegyzete: Gondolta a fene. Pedig honnan tudja a költő, hogy mire gondolt az ihlet pillanatában? De ez most nem is lényeges, csupán annyit, hogy Freud csak a gyermekkori szexuális élmény elméletének vereségét ismerte el. Azt hiszem, jeleztem már, hogy ne üsd bele az orrod abba, amihez nem értesz, pedig elég szégyen, hogy lassan negyedéves orvostanhallgató létedre ennyire felületesen ismered Freudot.

- Te meg kezdesz olyan nagyképű lenni, mint Gábor, madarat tolláról, embert barátjáról. Igenis, Gábor fertőzött meg a fellengzős lilaságával. Korábban egészen ember formájú alak voltál, most meg medikus létedre öröké bölcész halandzsát löksz. Egyébként mindegy. Freud ide, Freud oda, Jutka tudja, hogy „addig fürödjünk, amíg nyár van, meleg van”. Hadd legyenek én is sznob. Ezt egy Szakonyi Károly nevű novellistától vettem át, na mit szólsz, ettől Gábor is hasra esne.

Laci legyint, nem hatódik meg különösebben Lulu irodalmi idézetétől, s bevonul a kórház előcsarnokába. Csuhás, a kövér jogászyerek megpróbál objektív lenni.

- Persze, ebben sincs egészen igazad, mivel magyarázod azt, hogy velem Laci soha nem beszél olyan nagyképűen, mint veled szokott, és hogy Gáborral is olyan jól elbeszélgetek. Te piszkálsz és provokálsz őket örökké. Na, gyere, menjünk be mi is az előcsarnokba, a világon sehol ilyen jó kávé nem ittam még, mint itt, Füreden.

IRCSI ÉS LACI

A tágas, felülről megvilágított, pazar előcsarnokban dagadó fotelek mélyén ül egy formás, szeplős, duci, izgatón töltött galamb lány, szőke kontyától nagy darab, formás lábfejeig minden szexi rajta, pedig nem is szép, de annyira szimpatikus, hogy az érzékeny férfiember megőrül tőle. Szemben terpeszkedik vele az előbb megismert iszonyúan magas, megközelítően két méteres fekete, intellektus-majomképű, ősz-székely gyökér típusú fiú, Mikó Laci. Tűnődve nyújtja át a pici csészécskéből párolgó dupla feketét Ircsinek, s közben idézi a félmondatot Gábertól:

- A poéta azt szokta rólad mondani: annyira szimpatikus vagy, hogy az már szexuális értelemben is vonzó.

- Ahhoz képest alig mer hozzám szólni, a kis mulya. Az egyetértő beszélgető vegyes-kettős szemhatárába érkezik a borbélysegédlegény típusú Lulu és az álmatag, kövér jogászyerek, Csuhás. Ircsi rájuk mosolyog, Laci nem is titkolja, hogy az előbb azért hagyta ott őket, mert elege van belőlük, s igen igen nehezményezi, amiért megint mellette vannak, s őszintén megkönnyebbült, amiért fölbaktatnak a kórterem felé vezető lépcsősoron. Ircsi kérdőn-szemrehányón néz a fiúra:

- Miért fokozod még te is a feszültséget. Jól akarom érezni magamat, annyi vonzó, jóvágású srác van itt. Én szeretem ezt a pacsuli szagú szépfiút és a széplelkű cimborádat. Ahogy téged is. Mi közünk nekünk ahhoz, hogy ezek marják egymást?

- Talán magyarázatra szorul, hogy én azóta vagyok nyíltan Lulu-ellenes, amióta Gábor itt van. Gábornak is van sok hibája, de ennek mind értelme, helye van Gábor személyiségének sajátos logikai rendszerében. Lulunál, ha úgy vesszük, már az alaptétel is hibás - Úgysem lesz belőlünk semmi, igyunk hát - vallja, aztán lesz belőle rossz kutató, mert gyakorló orvosnak alkalmatlan. Így megy ez nálunk, pártunk és kormányunk nagy dicsőségére.

- Psszt- néz idegesen jobbra-balra Ircsi. - Én szeretnék majd itt dolgozni, mire végzek, s a kedvesen közönséges Ircsiből dr. Kovács Irénne előlépni, reményeim szerint 1972-ben. Apámék téliesítik az arácsi villájukat, oda költözöm, a kórháztól kocsival öt, busszal tízpercnyire. Ha csak el nem baltázódik, úgy, hogy Laci, kérlek, mérsékeld magad. Különb is, az nekem bőven elég, hogy bejön a diploma, az elegáns szanatóriumi állás, meg az arácsi házikó, a jól szituált, rendes férj, a két gyerek, a szerény jólét és békében hagynak. Ha nem fingatnak minket úgy, mint 1963 előtt, megmaradhatok a magam kis körein belül, megmondom őszintén, szá...pardon, tojok a nagypolitikára. Így van vele az ország nagy része. Ha a hatalom nem pisztográl bennünket, hagyjatok minket békeességben élni ti is, örök izgágák. Mi se bántunk senkit. Verd a csalánt a saját ...izé, ormányoddal. Látod, én a kedvedért nem trágárokodok, nem malackodok, pedig nekem ez nem könnyű - neveti el magát Ircsi. Te meg a kedvemért, bármilyen nehéz is, ne hőzöngj a jelenlétemben. Tarts nyugodtan gyávának, konformistának, de értsd meg, anyám is, apám is, csóró egyetemi tanárok a debreceni bölcészszkaron, majd Gábor harmadikban vizgázik lélektanból apunál, anyunál meg ötödévesen, angol szakmódszertanból. Boldogok, amiért én nem csóró bölcész leszek, hanem „jól kereső orvos”, minden vágyuk, hogy a szívzanatóriumba kerüljek. Meg is van a kapcsolatunk az öreg profhoz, már kicsit úgy kezel most is, mint leendő kollégát. Ne basz....pardon, tudom, most ígértem meg,

többször nem mondom: te nem szereted, hogy szabad szájú vagyok, tisztelem a hülye prüdériádat, de te se szúrd el azzal az én kis karrieremet, hogy nyilvánosan szidod előttem a rendszert. A falnak is füle van, te meg olyanokat mondasz néha, amiknek a hallgatásáért is minimum két év jár. Próbáld már te is kellemesen eltölteni ezt az ajándék két és fél hónapot.

- Ha irodalmi analógiát keresünk - folytatja Laci zavartalanul, mint ha Ircsi mit sem szólt volna - rá és barátaira, a Peer Gynt-i manó elnevezés a legmegfelelőbb, tudod, van egy nagy norvég író.

- Henrik Ibsen Peer Gyntjére gondolsz. A trollok, vagy más fordításban: manók filozófiája: legyél magadnak való, de soha ne légy önmagad. Ne lepődj meg, nem vagyunk azért annyira hülyék és műveletlenek mi, többiek sem, téged néha emlékeztetni kell: te sem vagy bölcsész, hanem az általad is megvetett dögészek közé tartozol, akár tetszik neked, akár nem. Jó tanárnőm volt gimnáziumban, Ibsen volt a mániája, Etelka néni óva intett minket az Ibsen által megfogalmazott élethazugságoktól, csak hogy lásd: képben vagyok, vágom a témát.

- Akkor, ha ilyen művelt vagy, azt is sejtet: téves alaptételből is lehet, ha nem is zseniális, de okos, sőt, nagy művet is létrehozni, lásd Ernst Mach, az 1838. február 18. - 1916. február 19-ig élt osztrák fizikus és filozófus, a XIX. századi pozitivista tudományfölfogás egyik legnagyobb hatású elméletének megalkotója, kinek fölfogása szerint a bizonytalan metafizikai spekulációk kizárásával csupán annyit állapíthatunk meg, hogy a világ azokból a semleges - se nem ideális-szellemi, se nem materiális természetű elemekből, színekből, hangokból, nyomás-, tér-, időérzetekből, hangulatokból, érzelmekből, emlékképekből, akarati folyamatokból épül föl, melyek érzeteink, benyomásaink, lelki élményeink tovább nem bontható alkotórészei. Szerinte az elemeken kívül nem létezik semmi.

- Már elnézést, de mi köze ennek a zavaros fejű alaknak, akitől idéztél, Luluhoz? Miért nem mentél bölcsésznek? Örökké irodalomról és filozófiáról beszélsz. Fogadjunk, szó szerint betanultad ezt a hülye falmelléki szöveget valami lexikonból, vagy miből.

- Kérdésed második felére válaszolva: medikusnak csak azért jelentkeztem, mert a szüleim egyszerű földművesek a bagaméri térségben, s még jobban félnek attól, hogy lyukas zsebü pajdagógosz leszek, mint a te tanár szüleid. Mi több, kerekperec kijelentették: csak akkor támogatnak anyagilag az egyetemi éveim alatt, ha orvosnak tanulok. Azért nem hajlandóak öt évig eltartani, hogy koldus legyek. Na, látod, a saját hibáimat is látom, elismerem, sokkal karakánabb dolog volna elmenni a ruhagyárba, vagy a dohánygyárba, utált gimnazista nyári munkáim színhelyére melózni, s estin bölcsészkedni, de ehhez gyöngé vagyok és gyáva. Visszatérve kérdésed első felére: Mach egyáltalán nem zavaros fejű, arra hoztam föl példaként, hogy egy alapjában véve téves alapképletre is fölépülhet egy jelentős filozófia.

- Lacikám, már többször is szerelmet vallottam neked, ismétlem hát: nagyon szeretlek, de ismerd el, irtóra fárasztó egy fazon vagy. Ha szíveskednél végre megint Lulura visszatérni.

- Azt tenném, ha hagynád. Szóval Lulu sekélyes életművészetét filozófiává próbálja pofozni, s ez az, ami hazugá, üres pózzá teszi minden mozdulatát és „gondolatát”. Az üresség, a könnyelműség lehet életforma, de ha filozófiát csinálunk belőle, elveszti a szimpátia kíséző akkordjait, s pusztulásra van ítélve.

Ircsi igazat adott Lacinak, de elgondolkodott.

- Laci, mindezek ellenére, ha lány lennél...

- Attól függ milyen.

- Olyan, mint például Jutka. Igen, Jutka, Gábort vagy Lulut választanád.

- Attól függ, mire - hangzik a diplomatikus válasz, miközben konstataulta szomorúan, hogy Ircsi értelmes, de nem túl nagy kaliberű kislány, amit az is bizonyít, hogy a választ viccnek fogta föl, s tréfásan rosszalló mosollyal megfenyegette a fiút. De mint ha hallotta volna Laci gondolatait, azt kérdezte:

- Ennyire nem érdekel, hogy én kit választanék kettejük közül?

- Mert tudom - legyint lemondóan Laci.

- Hogy te most mekkorát tévedsz....És hát persze, hülyének nézel, pedig te vagy az.

EBÉD

Lulu szívesen adott ízelítőt filozófiájából, most éppen Georges-nak, alias Balog Gyurinak, a nyúlánk, szemüveges, intellektuális mérnökfióknak tart órát.

- Látod, Jutkáék asztalánál van még egy szabad hely, egy zöldfülű a helyemben azonnal odapakolná a fenekét, ami háromszoros taktikai hiba lenne. Pro primo, mivel együtt érkezünk, s van elég üres asztal, indokolatlan, hogy kihasználjam azt az egy helyet, ezt a lépést türelmetlenségnek vehetné, ami legalább két fórt jelentene számára, kiadnám magam, mennyire fontos nekem ő. Pro secundo: udvariatlanság lenne téged magadra hagynom. Pro tertio, az asztalnál rajta kívül Laci ül Ircsivel, ők Gabi malmára hajtják a vizet - mellesleg Gábor tiszta hülye, Ircsi sokkal jobban illik hozzá és lefutott meccs lenne, én megérezem az ilyesmit, bírja a kis hülyét - annál az asztalnál ki lennék téve egy parázs, de merőben felesleges párbaj veszélyének a túlerővel szemben.

- Vigyázz, az idő Gábornak dolgozik!

- Nem tűnt fel neked, hogy kiváló pszichológusok milyen ügyetlenek a nőkkel szemben. Jutka bonyolult jellem, de ha élvezi is Gábor eszmefuttatásait, reménykedik abban, hogy ezek, ha kerülő úton is, az agyától az ágyába vezetnek. Bármilyen közönségesnek is találd, így van, elvégre Jutka - megtudtam közben Ircsitol - már huszonnégy éves. S most megjelenek én, aki ugyanoda vezetem őt, hamarabb, a kísértés túl nagy ahhoz, hogy ellentudjon állni, hiszen művelt lány, feltételezem, hogy ismeri Szakonyit, s tudja, hogy „addig fürödjünk, amíg meleg van”. S ő ráadásul már kihagyott egy ziccet.

- Hogyhogy? - kérdezi Georges, okos, de langyos, álmos, lomha, félművelt úri gyerekecske, jellemző módon csak azért barátkozik Luluval, mert a szüleiك összejárnak valamiféle jellegzetes debreceni orvos-mérnök cívispartikon.

- Az első napon, egy hete, délelőtt mikor még csak ismerkedés folyt, mindenki tapogatódzott, én Évával már nagyon bizalmas viszonyt tápláltam, de mivel a levegő szabad erkölcsöket diktált, azon az első felejthetetlen estén a párok nagyjából kialakultak, csak majomképző, tudálékos Lacikánk leplezte ügyetlenségét a Szodomában vergődő intellektuel szerepével. Egy francia novelláról volt szó. Vitakoztunk, a lányok obszcénnek tartották az exozíciót, én emiatt prűdnek tartottam őket. Ekkor Laci felhős tekintettel idézte a novella utolsó bekezdését, mintha nem lenne biztos benne, hogy ugyanerre az elbeszélésre gondol-e, mint mi, majd fölényes logikával bizonyította, hogy mindkét fél hülye, marhaságon vitakozunk, s rajta kívül senki sem ért az irodalomhoz. Jutka kifejtette, hogy egyetért vele, s ezért nem szólt bele az eddigi polémiába, érzed, micsoda gesztus, az egész brancsban szemben Laci, a beképzelten kelepelő gólya mellé áll ő, a legszebb negyedéves medika, ez pedig ahelyett, hogy örülne, blazírt pofával s avval a jellegzetes éneklős Laci tónusban kijelenti, hogy könnyű annak a bölcsesség látogatását megőrizni, aki hallgat, s még könnyebb a győzteshez csatlakozni. Jutka nem sértődött meg, csak kiállhatatlan alaknak nevezte Lackónkat. Mivel ez úgy látszik, már imponált majomfejnek, szó szót követett, s olyan jóba lettek, hogy Jutka visszavonta kijelentését. Karonfogva mentek haza, Jutka szállásáig, ő már a nagy lányokkal lakik a kórház nővérszállásán az egyik ügyeletes szobában, látod, ezt is tudom, egyedül. De ez maradt köztük a legbizalmasabb testi érintkezés, Laci pedig másnap gúnyos megjegyzésemre azzal felelt, hogy ő nem az a fajta férfi, aki lerohan minden lányt, Jutkával egyelőre csak jó barátok lesznek. Válgék egészségetekre, de most az a viszszaszó helyzet áll fenn, hogy Jutka gyakorlatilag szabad, számomra Laci miatt mégis tabu. Gábor azonban felmentett passzivitásom kényszerű bilincsei alól, vele úgyszólván van egy kis elszámolnivalóm. Utálom, mert még általános iskolás korunkban egyszer lekommunistázott egy csaj előtt, aki reakciós szülők gyereke volt, így elfordult tőlem, szerintem a kis szarházi nem is emlékszik erre, de most megkapja, orra Jutkától fokhagymás lesz.

Közben Lacit értesítik, hogy post restante csomagja jött Debrecenből, így elrohan. Ekkor érkezik Gábor, tanácstalanul körülnéz, ma szigorúan veszik kivételesen az ebédjegyet, Laci magával vitte a bilétát. Palcsó, a langaléta, kövér, ragyás negyedéves, a másik orvosprofesszor gyerek megvonja a vállát, kiadva hallgatólagosan a jelszót: ha Laci megfeledezett barátjáról, akivel olyan nagyra van, milyen alapon fáradjanak ők. Gábor konok tekintettel fordulna a bejárat felé, Jutka mosolyogva mellélép: - Nekem van egy jegyem, ha az hiányzik. - Kösz - sugja amaz hálásan, eltűnik, majd visszatér a kajával, s egy üres asztalhoz ül.

Ez a bumfordiság még Lulunak is fájt, s bár nyilvánvalóan ügyetlenség, s nem az antipátia jele, Jutka nemigen örül neki, elvörösödve beharapja alsó ajkát.

SÉTAHAJÓ SIÓFOK FELÉ

A kiránduló diákok csoportja elkülönül az utasoktól, Laci leszólit egy barna kislányt. Gábor szokás szerint saját gondolataival foglalkozik, a közelgő déli part csodájába is képtelen alámerülni. Lulu Júdás-csókkal felérő

nyájassággal, mosolyogva kínálja meg cigivel, röhögve konstatálja: - A forduló legnagyobb meglepetése Csuhas veresége Ircsától. Ircsi feltűnik, lesújtóan méri végig Lulut, aki ki torz tükörként reprodukálja allűrjeit. Ezt senki sem állhatja meg nevetés nélkül, a hangulatot fokozza Gábor és Lulu duettje, amely tercetté egészül ki Laci által, a hajó méltóságteljesen csúszik be a tengeri testvéreivel összehasonlítva is elegáns, lagúnyszerű kikötő ölelő karéjába, Jutka elismerően int, Ircsi se nézett volna ki ennyi életrealitást Gáborból, aki a társaság központja lett. Megérkeznek, délután hat óra, a fenséges partra még a koraest ezüstje sem borult, a naparany még töretlen fényű, melege simogató, a Balaton mintha erősebben hullámozna, szinte illuminálnak tűnik, kékből aranyba, halvány-szürkébe vált, a parton mindenkit elnémít az aranyhíd, amelynek folyó sárgája a siófoki mólótól a Tihanyi-félszigetig töretlenül vezet, kicsit néha piroslik, az apátság fölött a kereszt biztatóan integet, a fiatalság mindenütt otthonos zsigeri komfortélménye elhossa mindenkinek a fausti boldog pillanatot, amit maradásra kérne talán Lulu is, hosszan, kitartóan eltölt mindenkit. Lélegzetelállító a nagy kék országút, víztükör, kacsák, napozók, félmeztelen fürdőzők, Siófok elképesztő nyüzsgéséhez mérten a füredi tömeg szinte pihentetően laza, föl kell venniük a sodródó nyaralók ritmusát, míg a Matrózig nem érnek.

Zongorista, harmonikás, gitáros felállás, az öreg primás olykor hegedűt, máskor gitárt vesz kézbe, most hangulatos tánczene, A Herkulesfürdői emlékekkel kezdik, utána Amour, mon amour my love - éneklé a zongorista a mikrofonba, elég jól. Jön a divatos tviszt: Gyere hát velem/ Nem is kell nekem más/ Mint egy kicsi szerencse - az öreg cigány végleg átveszi a gitárt, a hegedű pihen, Herkulesfürdő monarchiás hangulatából, Pazeller bácsi békebeli dallamvilágából átúszunk a huszadik század második felének alig-elejére, nyughatatlan tvisztbe: Töltsük együtt el az életet, /Hosszú hónapokat éveket, / Gyere hát velem, / Nem is kell nekem más, / Csak egy kicsi szerencse,... Palcsó guggon ülve tvisztel nevetésgesen kinyomja a fenekét, Csuhas üveges szemmel bambul asztalán a sörébe, már nem is nézi Ircsit, nem is látná... aki Palcsó hatalmas alfelére tesz pajzán megjegyzést...

- Ma itt csövezünk, a parton teszünk úgy, mint ha csak napoznánk....

- Nem kell, a haveroméék villája üres, ott héderezünk mindannyian, holnap estig maradhatnánk..

- De hát a prof lefoglaltatta az itteni campinget is jó előre.

- Semmi értelme sem lenne, ha Jutkánál ki próbálnám használni ezt az ötvenszázalékos ziccert, holnap, a bálban fele ennyit sem kell fáradni, nekem többet ér a holnapi veréb egy tűzoknál.

- Tendenciózus.

- Te nem dobtad volna ki a Csuhas?

- Ne kérdezz ilyen ízléstelen ostobaságokat...

Ircsi szomorúan oldalog el, éppen Gábortól nem várta volna, hogy ennyire ridegen reagál, hát nem érti, ennyire hülye, hogy miatta....megérdemli, amit Lulutól kap majd hidegzuhanyként...

E bábeli hangzavar közepette ráznak a Matrózban. A Laci, Jutka, Gabi trió könnyörtelen háromszöggé zárul, nem engedi be sem a konkávot, sem a konvexet, hiába csapódik be olykor domború, máskor humorúszög-szárnak Lulu két pipaszárlába. A táncoló párok labilis egysége Szaturnusz gyűrűként kering körülöttük, a kiszűrődő mondatfoszlányok egy negyedik dimenzióban létező glóriát vonnak a kis társság fölé.

- A kisepika századát éljük

- Na, azért ne ennyire kategorikusan!

- Ionesco, Kafka, Gary novellái a legeklatánsabb példái, a lét abszurditása annyira elemi, hogy már nem lehet nagyobb ívbe foglalni.

- Zseniálisabbak a nagyobb lélegzetű műveknél, a novella az új irodalom egyetlen műfaja

- Nono, Sánta, Beckett - új távlatok a regény, a dráma számára, a nagyobb lélegzet is elfér a század egyre üresebb, csillagtalánabb ege alatt

- Valóban, eposzok: Weöres Hold és Sárkány, eposzok A Nap és a Hold elrablása...

Ircsi és Lulu dialógusa antiintellekuális híd a kavargás fölött...

- Nem tudom, hogy vagy vele, de nem tartom slágfertigne az, aki a paprikásszalonnához is kaviárt és gint fogyaszt.

- Hagyd, ők így érzik jól magukat.

- Onánia, ezt akarod mondani, ugye?

- Van, aki még ahhoz sem elég kemény fiú.

- Ezt szeretem benned, Ircsi, hogy perverz vagy még szóban is

A zenekar éppen pauzát tart, Gábor gyanúsán csillogó szemmel magyaráz. Ekkor támogatják Csuhást az asztalhoz: két cseh hölgy biztosítja az elbukástól. Gábor idétlenül elvigyorodik: Miliu tyi mondja, a szőke, telivér lány ránevet, szájon csókolja habozás nélkül, kavargás, rendezőség, vigyék haza a barátjukat.

Gábor már normálisan mosolyog, a szőke és a barna cseh lány most őt tartja, hol az egyik, hol a másik csókolja ajkon, Juditba balról Georges, jobbról egy idegen fiú karol, őt először dühíti a két bohémiai szépség túlzott felszabadultsága, utána meg Gáborra haragszik, amiért engedi magát csókolgatni, fogdosni, ráadásul ő még csak nem is féltékeny a két oldalról belékaroló fickókra, s a két cseh lány és a két fiú egyszerre ébrednek rá, hogy Jutka és Gábor között vibrál valami, összenéznek, magukra hagyják őket.

- Fürödjünk meg, nudizzunk - sikoltoznak a bohém szépségek

- Vissza a természetbe.

Röpködnek az ingek, a nadrágok, a bugyik, a gatyák, Gábor is az övéhez nyúl. Az elfogyasztott alkohol tetemes mennyisége agyonnyomja az ágaskodni próbáló szemérem figyelmeztetését, a szégyenlősség maradványait, de Judit Gábor karjára teszi a kezét, visszatartja...

- Ne...nem zavarna, orvos leszek, de belefulladsz, mondja gyöngéden, de határozottan. Gábor egy pillanat alatt kijózanodik.

- Biztosan meg vagy botránkozva - hajtja le a fejét.

- Ellenkezőleg, ez a kis intermezzo vidám tónussal bővítette színkáládát, de most még nincs itt az ideje...

- Pornográf voltam.

- Éppen te fejtetted ki, hogy a populáris megnyilvánulások bizonyos szituációkban helyénvalók, sőt, szükségesegek.

- Kösz, de csak nyugtatni akarsz.

- Jaj, Gábor, ez az, amit egyáltalán nem akarok, de te sajnós, fürdés nélkül is kijózanodtál.

A dolgok agóniáját a fontolgatás mellett a tömeg is meggyorsította, már a síófoki campingben vannak, a prof nem jól intézkedett, senki sem tud a helyfoglalásról, de sorban besurrannak, Laci kérdő mozdulatot tesz titokban Gábor felé, emez ingerülten elhárítja.

Kevés a sátor, elkerülhetetlen a koedukált megoldás, hiszen Jutka barátnőinél csöveznek, s amikor a vendégek megérkeznek, a házigazdilányok csak annyit mondanak, nem bánják, akárki fekszik melléjük, csak aludni hagyják őket. A zavart, tanácstalan Gábort Ircsi invitálja egy üres sátorba. A fiú kezd teljesen elázni, Ircsi

lefekteti a matracra, lehúzza róla a nadrágot, az alsót is félig, ránéz, aztán szomorúan legyint. Visszaerölteti a gatyót az alvó fiúra, nem akarja zavarba hozni, vagy visszaélni a helyzettel, ezen elkezd nevetni, elvégre emancipáció van, nem tudja, hogy kilestem teste minden titkát, nagy ügy, orvos leszek, hm, tényleg egész nagy ügy... Magához öleli Gábort, mint egy babát, a haját, az arcát simogatja, de nem ébred föl, a vállába fúrja a fejét, először sírni, majd aludni kezd.

ÉBREDÉS

A hajnal nagy csintalanságokat súghatott a horizontnak, hiszen amaz egészen belepirult, Jutka kimászik a „tisza lánysátorból”, eléggé el nem ítéhető módon beles mindenhová, megdermed, amikor Gábort Ircsi karjában látja, a lány amennyire lehet, fél kézzel tiltakozna: nem történt semmi köztünk, be volt rúgva egészen, sem mire sem lenne képes. Jutka majdnem azt mondja, nem kérdeztem, nem érdekel, de nem tudja eltitkolni, hogy örül, mert Ircsi láthatóan igazat mond. - Azért az alsónadrágot is biztosan leszedted róla, kis huncut - nevet kissé kényszeredetten. - Az ember érthető módon kíváncsi a reménytelen szerelme micsodájára - motyogja Ircsi, elpirul, ne cikizz, Judit, tudod, hogy jobban örülnék, ha nem mondanék igazat. - Jó, jó, kis kukkolónő, még be is valod, hogy megnézted - Judit kisírul a sátorból, látja, hogy Gábor ébredszik, de azért hallgatózik.

- Na, nem mered megkérdezni, mi történt az éjszaka? - így Ircsi. - Ne félj.... Ircsi föláll, kivonul, rajtakapja a hallgatózó Jutkát, fesztelenül, szomorún ránevet, most Jutka pirul el.

A társaság a tűz melegénél pucolja cipőjét, a hangulat nem olyan, mintha a tegnapi ollóval vágták volna el, hanem változatlan. A takarótlan vadcampingezés júniusi, koranyári még csípős, hideg éjszakai kifagyasztják az álmodást, mindenki beletörődött, hogy majd a füredi pokrócok alatt, a saját kényelmes hálózsákban, vagy a

negyedéves hölgyek már a nővérszállón alusszák majd ki magukat. Gábor eltűnik, majd mindenki meglepetésére gyomorerősítő Mecseki itókát bocsát a társaság rendelkezésére, a felületes szemlélő harmonikus, összeszokott „kultúrgalerit” láthatna, nem is sejtené, micsoda szerelmi beharcok és melodramák színtere az összetétel szempontjából is heterogén közösség. Csuhas nem azért búvik el a végre fölkelő, nyári meleget hozó nap elől, mint ha álmos lenne, már csak őt nem látjuk, a két hölgy is vihorászva, tők ruhátlanul előbúvik. A két pucér cseh nimfával kárpótolta magát - közli Lulu, a két lány sikongatva berohan a vízbe, - nudit játszunk, csak a rendőrséget ki ne hívja valaki - morog kedvetlenül az egyik vendéglátónő. A siófokiak szemmel láthatóan szeretnék, ha a füredi talon eltűnne, mielőtt a camping zord öre észre nem veszi, mennyire megszaporodott ma éjjel a banda. Végül Csuhas is láthatóvá válik, kiadja az ukázt: Most pedig mindenki megiszik egy liter kancatejet, aztán megtekintjük Siófok nevezetességeit. - Jé, a corpus juris átvette a vezetést. - S ti tűritek ezt, dögészek? Ott, oldalt menjetek ki, a művészbéjárón, a kerítés és a part közt van egy csík, onnan a szabad strandra juttok - szól az egyik siófoki. - Mit izgatod magad - arcátlankodik Palcsó. - Nagy a segged, kicsi az agyad. Ahogy a tegnapi nudizásnál kiderült, a pöcsöd is. Arcod viszont nincs, mert pofátlan vagy - szól rá haragosan Ircsi. - Ircsi, ez övön aluli humor volt, nevet kicsit ál-megbotránkozón Judit, - nem illik nyilvánosan ilyen helyzetbe hozni a fiúkat. - Ő hozná írtó kellemetlen szituba a vendéglátóinkat. - Jó, jó, már mindenki kiszökött, nincs semmi baj - nevet Jutka, Palcsó felsülése neki is jól esik, mint mindenkinek, ezt jelzi az egyetemes röhögés.

A FÜREDI KORANYÁRI ORVOSBÁLON

A felséges árkádokkal körbeölelt tér kellős közepén, a gyógy kútnál ballag Judit, szőke haja alól merészen ível elő gyönyörű, metszett orra. Iszik tenyéből néhány kortyot a felséges vízből, amely az árkád alatti panoptikum tábláinak tanúbizonyága szerint Jókai Móron, az üdülő embléma-íróján kívül számos magyar és külföldi halhatatlan gyógyulását segítette. Majd ide írják Gábor nevét is – gondolja. Belép a reformkori, tágas terembe, ahonnan eltakarították a menza-hodály jellegre utaló asztalokat, most pontosan olyan minden, mint az Anna-bálok idején, úgy érezhetjük egy napon-éjen át a jóságos professzor-főorvos jóvoltából, hogy fontosak vagyunk, a vice-direktor-párttitkár meg akarta akadályozni a bulit, örüljenek a kis nyálasok, hogy ingyért nyaralhatnak. Az öreg professzor Juditnak azt is megsúgta, hogy a párttitkár aknamunkája következtében utoljára famuluskodhatnak Füreden az orvostanhallgatók tíz hétig. Jövőre már csak huszonegy napos lesz a gyakorlat és semmi ingyen-nyaralás ráadás. A menzán és a campingban is megszigorodik a létszámmellenőrzés, ilyen az egész ország, filléreken próbál takarékoskodni, milliárdokat meg elpazarol. Az egész tízhetes gyakorlat jóformán semmibe sem kerül, ráadásul megtérül abban, hogy a medikusok szórakozás közben rengeteget tanulnak, de hát az effajta álszórólásokra szer a debreceni egyetem is, simán belement a szűkítésbe, ráadásul a párttitkár megtalálta a kicsinyeskedés ideológiai magyarázatát is. De jó annak, akinek van ideje az effajta packázásokra, meg arra, hogy még most is azon kotaljanak, hogy vajon polgári, vagy kimondottan arisztokratikus csökevény-e egy koranyári egyetemista bál, miközben, ahogy az öreg prof keseregve elmondta, az intézmény egy szülőszobát sem képes berendezni, egy szülést fölvenni. Miközben itt van a világhírű szívkörház, a füredi szülő anyákat Veszprémbe kell mentővel beszállítani, mert nincs pénz sürgősségi ellátásra, hülyeségekre persze van - gondolja Jutka. Mint ez a bál is, no, ez az egy tényleg elhanyagolható volna, többbe kerül, mint az egész tízhetes hacacaré - fut át agyán a gonoszka gondolatka. Tegnap délután már mint a vert hadsereg tértek haza Siófokról, kora délutánra elfogyott a másnaposságtól ajzott energia, Gábor büntudatosan pislogott rám, Ircsi a vállára borulva aludt a hajón, alig bírtak elvergődni a füredi campinging, én a kórház hátsó traktusán alszom a nővérszálláson - egyedül, még mindig egyedül, édes Istenem. Tegnap még annak örültem, hogy a parancsot Siófokon mindenki teljesítette, a gyerekek hagyták egymást aludni, ma már nyomaszt Gábor aszexuális mulysága. Luluban is volt annyi jóézés, hogy nem zavarta az idegen lányok álmát. Ahogy Gabi...drága Gabi - mondja, bizonyos pillanatok varázsát halálos bűn elrontani, ilyenkor, ha nem vigyázunk eléggé, a kárhozát mélyére süllyedünk, más helyzetek természetesen magától érthetővé tesznek halálos bűnnek tűnő cselekedeteket is, amelyek reményeim szerint valóban nem történtek meg tegnap Ircsi és...öközötte. Persze, biztos vagyok benne, hogy ő tudná a legkevésbé eldönteni, mit kell tennie. Illetve, dönteni talán tudna, de látna azt is, hogy mindenképpen valami megfoghatatlan értelmetlenség gomoly felé sodródik, mert fanyalog, nem tudja kiragadni magát a kötelezően magára meresztett-merevített fanyalgástól, mert azt hiszi, muszáj mindig úgy viselkednie, mint egy francia egzisztencialista regényben, Sartre Undorában, amit

örökké istenít a drága hülye Lacival együtt, de Lacinak ez magánügye, annak viszont nem örülök, hogy Őróla kell azt mondanom, hogy az utánzás mindent leegyszerűsít, tönkretesz, no persze, az egész ország 1947 óta egy nagy utánzás, de minek beköltözni egy Undor című számomra félig ismert változatban is undorítóvá vált regénybe, életét duplán utánzássá tenni, amely így egzisztencialista undorból szimpla kis fanyalgássá - hogy is mondja Ő nagy előszeretettel: szimplifikálódik. Kimondhatatlanul jó vele, s Ő ugyanezt nem mondhatja el rólam, ha jól is érzi magát velem, én csak egy hangulati tényező vagyok csupán, s bármilyen kellemes is libegni-lebegni szava-
inak steril áramában, érzéseim állandóan figyelmeztetnek: megállni, különben eljutunk az ő transzcendenciájá-
nak legharmonikusabban berendezett közegébe, amely számomra sajnos, lehet, hogy érthetetlen káosz, fanyalgás lesz. Kicsit Schopenhauer-logika, de félelmetes. Dejszen mindezen dolgokra ő is föl hívta a figyelmemet... nem szabad...ő majd vigyáz...megkérem, óvj meg engem még saját magadtól is, cserébe én védőbástyád leszek, anélkül, hogy gondoskodásom mocsárba húzna, te megvédsz önmagadtól is, én pedig megvédelek téged ettől a szörnyű világtól, hiszen te a szelídebb változatokhoz is túl érzékeny, törékeny vagy.

Nekem kell cselekednem, félredobva a szokásokat, mint ha én lennék a fiú és ő a szemérmes szűzleány, vajon... föl se merem tenni a kérdést, csoda lenne, hiszen szép, okos túl szép, túl okos, s ezért még se lenne csoda, s ezért is kell nekem lépnem, különben mindketten elkárhozunk, lezárul az út a megfoghatatlan felé, amelyben pedig bíz-
nunk kell, hiszem, mert képtelenség...

Pont ekkor lépett be Jutka a lampionokkal feldíszített belső teremrészbe. Az árnyak mint ha intuíciójának meg-
elevenedett szörnyei lennének...Nem vagyok-e önző, hiszen fiatalabb nálam majd négy évvel, érzem, számomra ő
az utolsó lehetőség, előtte még minden nyitva áll...milyen furcsa, elérkezett a döntő pillanat, s úgy tűnik, mint ha
a kiegészítés, s egy kiszámított, halálfélelmeiktől terhes felajzott állapot között kellene választanom, pedig én...igen...
boldog szeretnék lenni, egy fiú kellene, aki végre megszólaltatja rejtett gondolataimat, éppen ez a félelmetes,
mintha a képmásom lenne, s én meg a tükörképe vagyok...a harmadik veszély, amire csak akkor döbben rá az ember,
amikor már késő, jóvátehetetlen, ahogy a kis cinikuslacika mondaná, irreverzibilis folyamatok mennek vég-
be a lelkünkben...ekkor kérte föl Lulu, a helyzet kísértetiesen ismerős, mint ha gyermekkori reminiscenciáinak
egyike került volna elé éles, az abnormalitásig felnagyított felismerhetőségig, a pofák egyre közelebb kerülnek
hozzá, a közérzete a hideg márványpadlóra húzná, ez a tudathasadás, tudja, hogy minden rémlátomás, s mégis,
mintha sokkal valóságosabb lenne, ott is táncolnak, keringőt, csipkéket lát, biedermeiert, bécsi módit, s ugyan-
akkor egyesülni szeretne az egyre növekvő alakokkal, be akarja fogadni őket, de ez lehetetlen, mintha tudata lá-
zadt volna föl képzelt szörnyeinek életre keltésével, s kilökte volna őket, de megsemmisíthetetlenlenségük megszünt-
tethetlenségének következtében mindegyik tüdejére nehezedne, csak egy fix pontot adj, Istenem, ami mindent
megcáfol, igen, beleszédül Lulu karjaiba, segít kereső ajkainak, s hagyja vezetni magát, így már jobb. Minden el-
sötétül, s valami undorítóan puha, ez már kézzelfogható, blúzának gombjain siklik végig. Sikoltva löki el magától
az extázisban, s győzelme biztos tudatában egyre követelőzőbb Lulut, feltépte a bálterem ajtaját, kirohant a fo-
lyosóra, ahol Gábor sétált, megragadta mindkét vállát, a fiú mesterkéltséggel szigorúsággal mérte végig.

- Ha félsz tőle, miért kokettíroztál vele?

- Mindent megmagyarázok, csak gyere. S ráripakodott a tanácstalanul, bambán sündörgő Lulura. - Tűnj el,
nincs szükségünk elefántra!

Lulu volt olyan éles eszű, hogy belássa: a partit elvesztette, s ami még rosszabb, a tévedésből kapott csókot sen-
ki se látta, az előző félreérthetetlen kidobási jelenet viszont Ircsi, Laci, Csuhas, Georges és Palcsó jelenlétében
játszódott le, akiket a kiabálás a folyosóra csalt. Hogy mentse, ami menthető, ügyes, látványos, fél térdre ereszke-
dős bocsánatkérést akart improvizálni, de Jutka megismételte felszólítását, így jobbnak látta elvonulni. Csuhas, aki
biztosra vette barátja diadalát, tátott szájjal meredt hol Jutkára, hol Gáborra, a többiek nem is túlságosan elítélén-
dő kárörömmel nézték a Göttergdemmerungot.

Judit átölelve Gábor vállát, magához húzva elvonszolja őt a tömegeből ki a szépen világított, esti Gyógy tér ka-
rójába, a többiek kíváncsian lesnek utánuk, s látják, ahogy Judit egy futó csókot nyom Gábor arcára, s két tenye-
rébe fogja a fejét, nézi. De a levegőben lógó csók helyett azt kérdezi?

- Nos, int közben a többiek felé - ki van elégtve a hiúságod?

- Mire gondolsz? - így Gábor sértődötten.

A NAPFELKELTE PÍRJA ÉS A BALATON MINDENT ELRENDEZ

Jutka hirtelen hangnemet váltott, behízelt hangon, szinte könyörögve: Gabikám, te mondtad, hogy vannak bizonyos helyzetek, amikor a cselekedetek elvesztik jellegüket, s valamiféle elnéző ködfátyol lengi körül vonalait. Azt hiszem, egy ilyen buli az említett szituációk tucatját termeli. Tehát ha általánosan szemléljük is, amnesztiát kaphatok. S ha leszűkítjük vizsgálódásaink tárgykörét az én esetemre, neked meg kell értened.

Szokásaik ellenére a Jókai utcán fölfelé kapaszkodván, a vörös téglatemplom köré rendeződött másik városközpontot is elhagyva, a hegyek fellé haladnak, a Balatonnal ellenkező irányba. A felfelé kapaszkodó sötét utcák az engesztelődő közeledés kézfogásban való kicsúcsosodását, s a hirtelen feltárult, az előbbi régműltfilm folytatásaként is fölfogható kényszerképzetet spontánná tették.

A sötét, piszkos, megrongált lépcsőház, a leszakadt korlát egy udvarra becsapódott gránát, a légiriadók pánikjának kísérteties hangulatát ábrázolja a nyomor őstehetségének eszközeivel. A töredezett spirál fájdalmas hajlatai a hangsor értelmetlenségét félelmetesen illusztráló LAKÁSOKBA vezetnek, mert mi az, hogy lakás, mi az, hogy lépcsőház, mi az, hogy bomba....A szalon küszöbén mintha megtörne a varázs. Az ajtó kinyílik, s megjelenik a német tiszt. A Wehrmacht almazöld, snájdig egyenruháját viseli, elfogódottan elrebegett Guten Tag-jára a szőke, metszett orrú gyönyörű asszony szinte barátságosan válaszol, alapjában véve semmi rendellenesség nem volna ebben a látogatásban, szabályszerűen be voltak mutatva egymásnak formálisan is négy-öt éve, a háború legelején az asszony apjának egyik estélyén, a probléma csupán annyi, hogy egy német tiszt vendéglátóját, még ha nem is SS-ről van szó, ezekben az időkben halálos veszély fenyegette. Kemény katonás léptek hozzák közelre a halál szellőjét. Az asszony intése függöny mögé parancsolja a tisztet, ő pedig egészen előre menve a bejáratig fogadja az újabb vendégeket. Idősebb, keménytekintetű, kövér tányérsapkás orosz tiszt, pasla, sáfrányszínű kabátban két viharvert usankás közlegény kíséretében, a szép háziasszony anyanyelvükön elhangzó válaszából egészen felderültek, eszükbe sem jut, hogy kételkedjenek szavaiban, s szemmel láthatóan nem először találkoznak. Udvari-as búcsú, s a távolodó, halálszagú lépteket elnyeli a lépcsőház sötétje.

Az almazöldruhás tiszt előlép a függönnyel elzárt lakrészből, hálálkodását elutasító kézmozdulat inti le.

- Szívesen segítettem, de arra kell kérnem, hogy távozzon.

- De asszonyom - így a segítsége - már ne haragudjon, a közeli életveszély szókimondóvá tenné önt is, annullálja önmagát, hisz az első orosz, s a lépcsőházban igen csak sokan vannak most, helyben agyonlő, vagy agyonver.

- Rendelkezésére bocsátom atyám ruhatárát, az egyenruhát itt hagyhatja. S itt van egy igazoló okirat, az egyik főkömenista írta alá, csak a nevét kell beírunk.

- Az első igazoltatásnál lebukok, még ha igazolványt is ad. Csak németül és angolul tudok.

- Nézze, önnél fegyver van, joga van hozzá élete védelmében, hogy más hangon beszéljen velem, de ha megmaradunk a szalonstílus mellett, távozásra szólítom föl, ezért nem szabad megharagudnia. S tulajdonképpen joga van arra, hogy kényszerítsen, a múlt...

- Erőszakoskodásról szó sem lehet, a múltat elfelejthetjük, de ha követelek is, nem azért, ami köztünk történt, hanem mert az ön szeme mást ígért nekem még azon a tegnapi estélyen is, amikor még ezek a gyilkosok nem voltak itt - int az imént eltávozott oroszok után,

- Saját életemet nem félttem, de ha én meghalok, a gyermeket - int a függöny felé, nem is sejtve, hogy az a szőke kislány mindent hall, vagy hallani, érteni vél, rémülten leskelődik, s még nem ért semmit - a gyermeket, a gyerekün- gyermekemet halálos veszélynek teszem ki, s mindenkinek csak a saját életét van joga kockáztatni.

- Az ön orosz tudása, s apjának múltja lehetővé tenné, hogy távol tartsa a kíváncsiskodókat, s én, bocsássa meg, de félek a haláltól.

- Wolfgang, én megértem önt, sőt, szinte öngyilkosság, s aszkézis az, amit teszek, hiszen az ön halálával életem értelmét veszti. Imádom önt, higgye el, de - gyermekem lelkét nem fertőzhetem meg azzal, hogy egy számára most is idegen férfit - elnézést - fogadjak lakásomba, aki azt a nyelvet beszéli, amelyet nagyapjának gyilkosai, s ezt az egyenruhát hordja, ő nem tudja, hogy ez nem csukaszürke SS, csak Wehrmacht, ahogy az oroszoknak, akiket joggal, gyilkosoknak nevezett, szintén mindegy. Német, egykutya. De hát mit tettek velünk, magyarokkal önök? Velük közösen belekényszerítettek minket ebbe a szörnyű végkifejletbe, erről koldul majd az ország. És mit tettek a gyermek nagyapjával az ön honfitársai? Haláltáborba vitették, mert zsidónak született. A gyerek ugyanúgy nem tesz különbséget.

- És meddig titkolózik előtte? Akár rólunk, akár arról, hogy az ön anyjának családja is német, köztük Volsksbundistákkal?

- Nem tudom. Ő csak azt látja, hogy maga egy azok közül, s ön is tudja, hogy egy gyereknek nem lehet magyarul. És azok, abban a másik undorító egyenruhában, előbb utóbb visszatérnek, és nem érik be udvarias válasszokkal. Ha ezek rendesebbek is voltak, jönnek mások, akik nem lesznek ilyen szelídek és hiszékenyek. S előbb utóbb úgy érzem, ezek mind, nagyon megvadulnak majd, nem néznek se Istent, se embert. Én pedig anya vagyok, s minden emberi érzésem gyermekem jövőjének függvényében létezik. Ismétlem, kényszeríthet, én föl nem adom, de ha kérhetek valamit, azt kérem, menjen, menjen, menjen.

Az utolsó menjen-t alig bírta kimondani, mikor a fiú, anélkül, hogy átöltözött volna a felkínált civil ruhába, elindult lefelé, minden tagját vissza kellett tartani, nehogy visszahívja. Szinte hallotta a reccsenést, s a halálüvöltést, maga előtt látta a rémképet, amely csak másnap reggel vált még borzalmasabb valósággá. Az értelmetlenség, a halál, a félelem külön-külön lebénytotta maradék öntudatát - fejezte be az elbeszélést Jutka.

- Szembefordul Gáborral: - Figyelj, most ne hallgass! Tedd föl a kérdéseket, amit akarsz. Jól vigyázz, ne hallgass most, hamis tapintatból sem, drága.

- Ha jól értem, édesanyád volt a szőke nő, aki halálba küldte - a te életed féltése miatt, az apádat. S bár nem sok köze volt azokhoz, akik a nagyapádat megölték...

- Gábor, mondjuk ki: neki, feltételezett apámnak semmi köze nem volt azokhoz, akik a nagyapámat megölték. Anyám, ha nem a képzeletem egészítette ki ezt az egészet utólag rémtörténétté, saját büntudata szerint kiszolgáltatta apámat azoknak, akiknek most mi vagyunk kiszolgáltatva. Akkor most ki vagyok én?

- Nem kérdezted meg édesanyádat?

- Nem, mert nem érted? Tudom, a múlt körülvesz, bizonyos mértékig meghatároz minket, én tudom, vagy tudni vélem, amit tudok, nincs jogom ítélni fölötte. Ám nem szabad, hogy megfojtson minket az a múlt, amihez, értsd meg, én végre megértettem, nekünk akkor sincs semmi közünk, ha egyébként van közünk a szüleinkhez, a honfitársainkhoz. Nekünk, érted, Gábor, nekünk, Barna Gábornak és Vértes Juditnak nincs mit egymásnak megbocsátani! Mert semmit sem vétettünk. Ne hagyjuk, hogy megfojtsanak bennünket akár a szüleink is, a félig, maguk számára tán jogos, de a mi szempontunkból hamis büntudatukkal. Illetve - neveti el magát, azt kellene megbocsátanod, hogy elbambulva azt hittem Luluról a táncparkettán, hogy te vagy az, mert belerévttem a múltba, s hagytam, hogy megcsókoljon, azt már nem, hogy a mellemhez nyúljon, mert akkor leesett a tantusz, hogy ez nem lehetsz te....Látod, a múlt. Megint, csak bajba kevert.

Leszegett fejjel rótták az utcákat, a hegyoldalban járnak, távolról sötéten sejlik, a felhők alól előbukkanó fehér telihold fényében egyszer csak látszik is a Balaton. A sötétség konvencionális háttérként simul aggódásuk alá, amelyet így, testet öltve, a megszokás mintha lecsökkentett volna. Zaklatott idegeik játéka a Balaton teljes pompájú kibontakozásával egy ütemben hallgatott el. Leültek a partra, s kivárták a pirkadatot, fölöttük a kertek, a semiramisi füredi függőkertek, körülöleli őket a Tagore sétány és a feketéből, majd gyöngyszürkéből egyre egyre kékülöbbre váltó Magyar Tenger nagyszerűsége, amely a róla szóló legszebb kommentárokat, ódákat is lepipálja. Jutka egyszerre törte meg a csendet.

- Tudod, én a háború utolsó évében születtem. Tudatalatti emlékek? Képzelet? Valóság? De nem is az. Én nem védekezésképpen meséltem el neked, hanem mert remélem, most már a tiéd is. Neked adom.

A napfelkelte pírja a büszke szűz örömmámorát idézi ezúttal, a halk csobogás kísértésbe ejt, mint a halál felé csábító szirének zenéje. A balatoni nimfák két különnemű Odüsszeusza azonban bármennyire is tudta, hogy csak Istennél a megoldás és a kegyelem, azt is tudta, hogy most már nem szabad semmit kimondani. Csak nem megszólalni, gondolta Gábor, s az alkalmas pillanatban végre ő karolta át először Judit vállát, megvárta, míg a derekára fonódik a pehelykönnyű kar, csípőjére simul a kéz, aztán Jutka keze is Gábor vállára csúszik, aztán már csak a kezek fonódnak össze, szembefordulnak és megtörténik végre, amire Jutka már az első napon, az első pillanattól kezdve vágyott. Gábor magától megcsókolta.

Aztán elindulnak lefelé, hogy a tájba emelje kettős szoboralakjukat a közelgő reggel világossága és a nap egyetemes fénye.